

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՍՏՈՒԾՈՒ ԿԱՄՔՆ Է

Հունիս և հուլիս ամիսները եղան խաղաղության պաշտպանության նվիրված աշխատանքների ու համաժողովների ամիսներ, որոնց իր մասնակցությունը բերեց մաս մեր եկեղեցին:

Հունիսի 21—24 օրերին Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետության մայրաքաղաք Բեռլինում տեղի ունեցավ համաշխարհային խաղաղության համագումար և 25—26-ին հանդիսավոր իրադրության մեջ նշվեց համաշխարհային խաղաղության շարժման ստեղծման 20-ամյակը:

Այս համագումարում հայ եկեղեցու պատգամավորությանը բարեհաճել էր գլխավորել Ամենայն Հայոց Հայրապետը և իր ողջույնի խոսքում նշել, որ **«Մենք այստեղ ենք գտնվում որովհետև վտանգված է աշխարհի խաղաղությունը: Միասնական կերպով պետք է պաշտպանենք բոլոր երկրների, բոլոր մարդկանց կյանքը»:**

Հանուն խաղաղության պաշտպանության այսքան տարիների սրտագին աշխատանքներից հետո, դեռևս գեղեցիկ ու ցանկալի երազ է մնում աշխարհում կայուն ու երկարատև խաղաղության պաշտպանության հարցը:

Տարբեր երկրներից Բեռլինում հավաքված, բարի կամքի տեր միլիոնավոր մարդկանց հոգևորական և աշխարհական ներկայացուցիչներ, արտահայտելով երկրագնդի խաղաղասեր ժողովուրդների ամենանվիրական խոհերն ու զգացմունքները, հայացքներն ու իղձերը, միասիրտ ու միախոհ պահանջում էին վերջ տալ աշխարհի մի

շաղթ երկրներում բռնկված հրեշավոր սպառնալիցությունների խելակորույս մրցավազքին, իրագործել ընդհանուր և լրիվ զինաթափում:

Հանուն խաղաղության մղված պայքարում պետք է տիրական ու վճռական հնչի մանավանդ եկեղեցու ձայնը: Եկեղեցին խաղաղության նավահանգիստ է, իսկ հոգեվորականությունը՝ իր պարտքի ու կոչումի թելադրանքով՝ խաղաղության մարտիկ. **«Մեր պարտքն է,—ասել է Հայոց Հայրապետը,—աղոթել և գործել մարդկանց հոգիների խաղաղեցման, ժողովուրդների եղբայրության ու աշխարհի խաղաղության համար»:**

Խաղաղությունը Աստուծո կամքն է և եկեղեցու մեծագույն առաքելությունը այս աշխարհի վրա: «Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեացին»:

Բեռլինի խաղաղության վեհաժողովը մեր ժամանակի կարևոր իրադարձությունն է հանդիսանում, ուր քննության էր դրված արդիականության ամենահրատապ հարցերից մեկը՝ խաղաղության պաշտպանությունը ողջ աշխարհում:

Համագումարը, ինչպես երևում է այս առթիվ հրատարակված հաղորդագրությունից, վճռական ու նոր ճանապարհներ է որոնում աշխարհում կայուն խաղաղության հասնելու համար:

Այսօր աշխարհը անհանդարտ ու տևական տագնապի մեջ պահող տխուր երեվոյթներ կան, ինչպիսիք են նյութապաշտությունը, գաղութակալությունը՝ իր հին ու նոր դրսևորումներով, ազգային և ընկերա-

յին անարդարությունները, ցեղային խտրականությունը, պատերազմը Վիետնամում և բաղաբալան լարվածությունը՝ Մերձավոր Արևելքում:

«Պատերազմը, — նշել է Իր ելույթում Հայոց Հայրապետը, — բոլոր ոճիրների համագումարն է»:

Հայոց Հայրապետը Բեռլինի խաղաղության միջազգային ամբիոնից մի անգամ ևս խոսել է նաև վերոհիշյալ մտածումների լույսի տակ, Ի դարի առաջին ցեղասպանության՝ հայ ժողովրդի ցեղասպանության մասին, որը անպատիժ մնալով դուռ բացավ հետագա նման ու զարհուրելի այլ ցեղասպանությունների:

Հուլիսի 1—4-ը Ջագորսկում, Մոսկվայի մոտ, ռուսական վանքում, բացվեց նաև ՄՄՀՄ բոլոր եկեղեցիների և կրոնների ներկայացուցիչների համագումարը, աստվածային պատգամների լույսի տակ քննության առնելու ժողովուրդների միջև համագործակցության և աշխարհի խաղաղության ամրապնդման գործում եկեղեցիների և այլ կրոնական կազմակերպությունների մասնակցության հարցը:

Հայոց Հայրապետը սույն վեհաժողովի կազմակերպիչներից մեկն էր, համայն Ռուսիայի Ս. Ալեքսի սրբազան պատրիարքի հետ և բարեհաճել էր նույնպես անձամբ գլխավորել հայ եկեղեցու բազմանդամ պատվիրակությանը:

Հայոց Հայրապետի հաստատ համոզումով այսօր քրիստոնեական եկեղեցիներն ու բոլոր կրոնական կազմակերպությունները նույնպես պատասխանատվություն են կրում և վճռական բաժին ունեն աշխարհի խաղաղության ամրապնդման գործում:

Արդարև, բոլոր կրոնների նվիրական ու բարձրագույն պարտականությունն է՝ հնարավոր միջոցներով պաշտպանել խաղաղության դատը, որ Աստուծո կամքն է ու պատգամը, և ցույց տալ երկյուղի ու անստուգության մեջ տատապող մարդկությանը՝ փրկության, խաղաղության ճանապարհը:

Այս ոգով մխիթարական է արձանագրել, որ Ջագորսկում, խաղաղության համաժողովում, հնչել է Սովետական Միության, Ասիայի, Աֆրիկայի, Լատինական Ամերիկայի, Եվրոպայի, Մերձավոր Արևելքի 44 երկրներից ժամանած 170 պատգամավորների ձայնը, պատգամավորներ, որոնք իրենց բարոյական, մարդասիրական պարտքն են համարել խաղաղության, ճշմարտության, արդարության, մարդկային բանականության, ժողովուրդների վեհիրավության և ազատության պաշտպանության համար

միացնել իրենց ջանքերն ու աղոթքները, պայքարն ու վճռական կամքը:

Խաղաղության պաշտպանության հարցը եկեղեցիների և կրոնական կազմակերպությունների սրբազան առաքելությունն է, նրանց հավատքի և խղճի բարոյական պարտքը:

Ջագորսկի խաղաղության վեհաժողովի նպատակն էր՝ որոնել մարդկային կյանքի առավել կատարյալ, առավել գեղեցիկ ու արդար ձևերը՝ արմատախիլ անելու համար չարիքը, որպեսզի բոլոր մարդիկ ապրեն խաղաղ ու բարօր՝ Աստուծո բարիքներով՝ գեղեցկացած նույն երկնքի տակ, որպես եղբայր, որպես ընկեր, որպես բարեկամ:

Համագումարի բարձր ամբիոնից հնչել են նաև երկու բարի վկայություններ մեր եկեղեցու և ժողովրդի համար:

Համագումարը մասնավոր կարևորությամբ արձանագրել է՝ 1952 թվականից սկսած, այսինքն՝ նոր շրջանում, խաղաղության պաշտպանության շարժման առաջին իսկ օրերից, Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի ղեկավարությամբ, հայ եկեղեցու գործադրած սրտագին ջանքերը՝ հանուն խաղաղության պաշտպանության, ընդհանրահիշատակ Ս. Տ. Գևորգ Զ-ի օրերից և Ն. Ս. Օծություն Ս. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ժամանակ:

Մխիթարական էր հաստատել, որ համագումարին մասնակցող ոչ հայ պատգամավորներ ևս իրենց ելույթներում դատապարտում էին 1915 թվականի հայկական ցեղասպանությունը, որը անպատիժ մնալով գաղափարապես և գործնականորեն ճանապարհ է բացել նոր ցեղասպանությունների:

Հաճելի է արձանագրել, որ համագումարում արտասանված բոլոր ելույթներում իշխում էր եղբայրական անկեղծ ոգին, մտածումի ու կամքի ազատությունը: Բոլոր պատգամավորները օրակարգի հարցերին մոտեցել են որպես հավատավոր հոգիներ, որպես խաղաղության ջերմ կողմնակիցներ, իրավ հայրենասերներ և ժողովուրդների եղբայրության ու եկեղեցիների համագործակցության տրիբուններ:

Համագումարը նշել է միաժամանակ այն միջոցներն ու հիմնական պարտականությունները, որոնցով հնարավոր կլինի կանխել նոր պատերազմի սպառնալիքն ու վտանգը:

«Մեր բոլորիս նպատակը սուրբ է, հավաքվելով այստեղ միասին աղոթելու և միասին որոնելու համար այն բոլոր ճանապարհները, այն բոլոր միջոցառումները, որոնք պետք է օգնեն մարդկանց, ժողովուրդներին և պետություններին, որպեսզի տևապես, ամուրձ և անխորտակելի մնա

խաղաղությունը աշխարհում և եղբայրությունը բոլոր ազգերի միջև՝ առանց որևէ խտրականության»,— հայտարարել է Հայոց Հայրապետը հուլիսի 1-ին՝ վեհաժողովում կարդացած Իր ողջույնի խոսքի մեջ:

Պատերազմը ոճիր է Աստուծո դեմ, քաղաքակրթության դեմ, մարդկության վսեմ ու նվիրական իդեալների դեմ:

Խաղաղությունը կյանք է, ստեղծագործ աշխատանք, կառուցում, աղոթք ու երազ:

Խաղաղությունը մարդկության պայծառ ապագան է: Դրա համար մարդկությունը կարող է և պետք է ապրի առանց պատերազմների: Այսօր աշխարհում կան հզոր ուժեր, պատերազմ նյութող սև ուժերից ավելի մեծ, որոնք կարող են սանձահարել, զսպել պատերազմի հրձիգներին, վճռականորեն փակել նոր արհավիրքների և ողբերգությանն ճանապարհները: Բավական չէ միայն աղոթել խաղաղության համար:

Խաղաղությունը պետք է նվաճել համատեղ, կազմակերպված աշխատանքով ու պայքարով. «բոլորն յափշտակեսցեն զնա»:

Խաղաղության պաշտպանության համար մղված պայքարում Բելլիճի և Ջագորսկի համաժողովներում ընդունված որոշումներն ու բանաձևերը և պայքարի միջոցները, վստահ ենք, թե վճռական դեր կկատարեն, նոր ու ազդեցիկ ազդակներ կհանդիսանան ապագա համատեղ գործունեության և համագործակցության բարի կամքի տեր միլիոնավոր մարդկանց համար՝ ի պաշտպանություն աշխարհի խաղաղության սրբազան դատի:

Դժվար ու փշալից է խաղաղության ճանապարհը, բայց ոչ աննվաճելի և անկարելի:

Համոզված ենք, որ խաղաղությունը կը հաղթի պատերազմին:

Խաղաղությունը Աստուծո կամքն է:

